

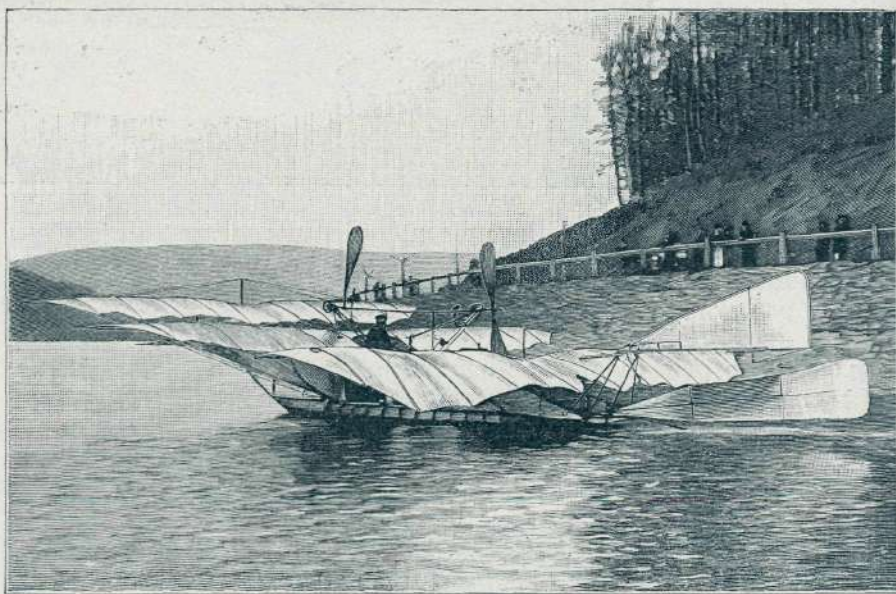
kakršno se vidi iz balona, in rabijo potem take zemljevide za pouk vojaštva ter jih shranjujejo, da jih porabijo v slučaju kake vojne. Kako važen je balon za vojsko, se je pokazalo v vojski med Nemčijo in Francijo, med Japonsko in Kitajsko in v poslednjem času v bursko-angleški vojni. Saj z zrakoplava se hipoma pregleda vojno ozemlje; vojaki v njem zagledajo sovražnika, skritega za okopi in gozdovi ter streljajo nanj z visočine.

Zato imajo že zdaj v vseh večjih državah vojaške zrakoplavne oddelke; posebno gojé to stroko Nemčija, Francija, Avstrija, Angleška, Rusija, Italija in Združene države. Ko so Francozi jeli rabiti l. 1870. v obleganem Parizu zrakoplav, da so ž njim pošiljali pisma in druga poročila preko nemških glav iz mesta, se je čudil ves svet njihovi drznosti. Kljub temu pa Parižani niso bili prvi, ki so rabili balon v to svrhu. Že l. 1794., torej skoraj sto let prej, je rabil kapitan Con-telle zrakoplav v iste namene, samo z manjšimi sredstvi. Pri Charleroi, v bitkah pri Fleurusu in

ob Renu so rabili privezane zrakoplave, in Napoleon I. jih je odpravil le zato, ker niso mogli dovolj hitro slediti premikajoči se armadi. L. 1812. so jih rabili Rusi, in l. 1849. Avstrijci pri bombardiranju, toda brez uspeha. Privezane balone pa so uspešno rabili v vojni med Brazilijo in Paraguaijem l. 1867.; tudi pri Solferinu so Francozi ž njimi pridno manevrirali. Toda šele po francosko-nemški vojni so jih splošno uvedli v armadi. V Franciji ima vsak vojni kor svoj zrakoplavni oddelek; balon privežejo na voz, da ga lahko peljejo po cesti, kajti vselej sproti polniti balon s plinom, bi bilo preveč zamudno. Napolnijo ga torej takoj v pričetku, spusté 30—40 m visoko v

zrak in privežejo k vozu. Kamor peljejo konji voz, tja vlečejo tudi balon za seboj. Pa tudi to prevažanje je težko, kajti če so napeljane čez cesto brzojavne žice, je treba balon odrezavati, in vojaki ga morajo držati sami na močnih vrveh. Eden ali dva vojaka splezata na brzojavni drog in po vrsti vržeta eno vrv za drugo čez žico. Tako delo pa je zelo zamudno. Posebno, če vleče veter, tedaj se ziblje balon po zraku in postane nevaren ne le brzojavnim žicam, temuč tudi vojakom, ki ga komaj udrže z vso silo.

Razen zgoraj omenjenega voza ima pa tak vojaški oddelek še drug voz s cilindri, cevmi in raznimi pripravami, s katerimi napolnujejo balon s plinom tudi zunaj na

Slika 9. Kressov „zmaj“ na vodi.

polju. Kadar namreč vojaštvo odkoraka iz vojašnice, pelje seboj balon, zložen na posebnem vozu; na vežbališče prišedši ga šele vzamejo z voza in ga napolnijo s plinom, kar vedno traja precej časa. Šele ko so balon napolnili, ga privežejo na voz in peljejo tja, kjer hočejo ž njim manevrirati.

Prusi so ustanovili l. 1884. svoj vojaški zrakoplavni oddelek; skoraj vsak dan se vadi pri Berolinu v zrakoplovstvu vojaški oddelek pod vodstvom enega majorja z enim stotnikom in štirimi poročniki. Tudi Bavarska ima v Monakovem od l. 1890. svoj zrakoplavni oddelek.

Take vaje seveda niso nikaka prijetna zabava, bodisi da je balon privezan na vrvi,